

Nieuwjaarsdag 2018

'k Moest even terugdenken aan vroeger toen we nog ons bedrijf hadden en dan rond het einde van elk jaar de balans op moesten maken om te zien of we wat verdiend hadden en hoeveel belasting we moesten betalen.

Denkend aan toen, en nog eerder aan vroeger, zo'n zestig jaar geleden, hoe toen onze omgeving eruitzag en hoe ons buitengebied verschaald is nadien.

Toen in 1956 liep ik op een schitterende zondagmiddag op de Lambalgerkeerkade bij 'Het Pella' en daar stond de pas verhuisde Kees Valkenburg, 'de kolenboer uit de Marktstraat' te turen over de akkers en weilanden.

Kees Valkenburg was de vader van Kees Valkenburg jr., die de zaak van zijn vader had overgenomen en waarbij ik op de lagere school in de klas zat.

Kees sr. genoot van het uitzicht aan beide zijden van de anderhalve meter hoger gelegen Keerkade, van de jubelende over de wiek gaande kieviten, die daar in het zonlicht boven de weilanden vlogen. Samen stonden we enigszins verdekt opgesteld achter een forse wilde sering die in volle bloei stond.

Dat grote veld tussen de begraafplaats Lambalgen en de Keerkade was toen nog nooit met mais ingezaaid, maar was nog weiland waar Breunis Blauwendraad zijn twintig melkkoeien liet grazen. Samen genoten we van de baltstoeren en gevechten van de kieviten tegen de zwarte kraaien die het op eieren en of jongen van onze weidevogels hadden voorzien.

Ook keken en luisterden we naar vier span leeuweriken die al jubelend steeds maar hoger in de lucht klommen, tot we ze bijna niet meer konden zien, waarna ze in dwarrelende spiraalvlucht naar hun nesten afdaalden.

In dat gebied, waar Gerrit Stuivenberg nu zijn kwekerij heeft, broedde toen nog de Watersnip - ook wel Hemelgeitje genaamd - die in duikvlucht haar mekkerende geluid liet horen in de buurt van haar nest. Tien, twaalf span kieften broedden er op dat ene grote weiland en rechts van de Keerkade, in dat lage met biezengegroei begroeide moerassige stukje weiland tegen de Polsche Steeg, nog zeker 5 span.

Daar stonden we en luisterden we naar al die vogels die daar rondvlogen, zongen en hun jongen verzorgden. Ook zagen we daar wilde konijnen die hun wentels of holen in het hoog en droog gelegen dijkje hadden gegraven. De myxomatose (konijnenpest) was nog niet uitgevonden door die Fransman.

Op sommige plaatsen miegelde het van de konijnen die op veel plaatsen toen in de volkstuinten hun buiken vulden.

De schade die de konijnen aanrichtten was groot en het was niet goed maar wel te begrijpen dat sommige mensen eertijds er hun strikken zetten.

Doordat er toen zo kleinschalig landbouw werd bedreven waren er toen veel fazanten en patrijzen.

Samen liepen we via de Polsche Steeg terug richting de Stationsweg en onderweg wees Kees Valkenburg me op nesten, wissels, holen en keutels.

We genoten met volle teugen vanwege het mooie weer en de schitterende vogelzang. Zo was hij ook een stukje biologieleraar voor mij en leerde ik nesten, wissels en sporen kennen en wezen elkaar op zingende vogels en bloeiende weilanden.

Als ik daar vandaag over denk wat zijn we dan veel verspeeld de laatste jaren. Als Kees Valkenburg dat nu eens kon zien, dan...

Op dat grote weiland waar nu al meer dan veertig jaar mais staat, is dit jaar geen Kievit meer tot broeden gekomen en op de gehele boerderij van Gert van Ginkel 'De Pol' maar één nestje wat uitgebroed is volgens het jaarverslag Weidevogelbescherming de Kievit 2017.

Geen Scholekster, Leeuwerik, gekraagde Roodstaart, Geelgors, Nachtegaal, laat staan Watersnip, Fazant, Patrijs, Tureluur meer gehoord of gezien in dit stukje Scherpenzeel.

Nu ik ga inventariseren, balansen, word ik er verdrietig van. Waardoor is dat loflied tot zwijgen gekomen van al die vogels in onze omgeving?

Zullen onze kleinkinderen straks als wij hier niet meer zijn, nog weten hoe de Kieviten baltsten en een zovend vleugelgeluid lieten horen vlak over onze hoofden? Zouden ze weten dat deze oer Hollandse weidevogel haar roep ook 's nachts in het heldere maanlicht laat of lied horen?

Joop Nijland, de voormalige jachtopzichter op landgoed "Rumelaer" zei me eens: Straks zullen we het met de herinnering moeten doen en nu is het bijna zover, want het is stil geworden in het buitengebied en dat doet pijn. En ik vraag me af: is er nog iets aan te doen?

Weidevogelbescherming De Kievit doet haar best en vanuit de berm wens ik hen doorzettingsvermogen en moed en de jachtwereld succes bij de bestrijding van het toenemende roofwild. En de boer vraag ik: doe het een beetje voorzichtig met maaien. We hebben elkaar nodig om de wild- en vogelstand op peil te houden en... het is onze plicht! Zullen we het nieuwe jaar zo beginnen?

Ik wens u allen daarbij veel Heil en Zegen.

Johan

